

SG en DGSZI

**Directie Stelsel en
Volksverzekeringen**
Taakveld Volksverzekeringen,
WKB en andere SVB
regelingen

Contactpersoon
Privacy

T 070 333Privacy
Privacy@minszw.nl

memo

Aanvullende punten statushouders en ALO-kop

Datum
5 september 2017

Onze referentie
2021-0000084377

Aanleiding

Voor het zomerreces is met de SG gesproken over de beleidslijn ten aanzien van statushouders en de alleenstaande ouderkop van het Kindgebonden budget (kortweg ALO-kop). Omdat toen nog vragen open stonden is besloten om aan de minister een voortgangsnota voor te leggen (in plaats van een beslisnota). De minister heeft deze voortgangsnota voor kennisgeving aangenomen.

Op 6 september staat een vervolgoverleg gepland over dit onderwerp. Doel van het overleg is om vast te stellen of de openstaande punten in voldoende mate beantwoord zijn.

Ter voorbereiding op het overleg gaan wij onderstaand in op de openstaande punten. Voor een beschrijving van de problematiek en de voor- en nadelen van het al dan niet aanpassen van de regeling verwijst ik u naar de eerder genoemde nota (bijlage).

Feitelijke informatie

Verzocht is om meer feitelijke informatie over de gevolgen van het niet verstrekken (en terugvorderen) van de ALO-kop voor statushouders. Onderstaand wordt ingegaan op de omvang van de doelgroep, de tijd tot aan gezinshereniging en nieuwe informatie uit een CBS-monitor en onderzoek van Vluchtelingenwerk Nederland.

Omvang groep: Op basis van informatie van de Belastingdienst/Toeslagen (BD/T) wordt ingeschat dat sprake is van circa 2.000 – 4.000 statushouders met een huwelijkspartner in onveilig gebied. Samen met de andere groepen met een toeslagpartner op een ander BRP-adres gaat het waarschijnlijk om 10.000 personen.

Duur verstrekken ALO-kop: De periode tussen het verkrijgen van een verblijfsstatus en nareizen van de partner bepaalt hoe lang de statushouder de ALO-kop kan ontvangen. Per maand bedraagt de ALO-kop ongeveer € 250. Statushouders dienen binnen 3 maanden een aanvraag in te dienen voor gezinshereniging en de behandelduur van de IND is een half jaar tot een jaar (behandelduur IND in 2015 146 dagen, in 2016 232 dagen en in eerste 4 maanden 2017 331 dagen). De gemiddelde duur tot nareizen ligt daarmee op ongeveer een jaar en is mede afhankelijk van het land van herkomst en de werkvoorraad bij de

IND. Statushouders ontvangen gemiddeld € 3000 aan ALO-kop tot aan het moment van gezinshereniging.

Aanvullende cijfers: Meer zicht op de feitelijke situatie bieden een nieuw onderzoek van Vluchtelingenwerk en een CBS-monitor:

- Vluchtelingenwerk: heeft onderzoek gedaan bij de regionale afdelingen om vast te stellen hoe vaak zich problemen voor doen met de ALO-kop en wat de omvang is van deze problemen. Vluchtelingenwerk geeft aan dat alle regionale afdelingen bekend zijn met de problematiek. De resultaten van de monitor ontvangen wij in de loop van deze week en kunnen wij desgewenst toelichten in het overleg van woensdagmiddag. Op 11 september wil Vluchtelingenwerk dit onderzoek met SZW bespreken.
- CBS-monitor: Tijdens de wetsbehandeling van de Wet hervorming kindregelingen (Whk) in de Eerste Kamer heeft de minister aangegeven dat voor alleenstaande ouders die voorheen in de bijstand een alleenstaande oudernorm van 90% ontvingen en die in de Whk vanwege het afwijkende fiscale partnerbegrip geen ALO-kop ontvangen, gemeenten de mogelijkheid hebben om in individuele gevallen bijzondere bijstand te verstrekken. Naar aanleiding hiervan heeft het CBS in opdracht van SZW recent een vervolgmonitor afgerond waarin gekeken wordt naar de verstrekking van bijzondere bijstand door gemeenten aan deze groep bijstandsgerechtigden

Uit een eerdere CBS monitor (29 augustus 2016) onder *nieuw instromende* alleenstaande ouders in de bijstand met toeslagpartner die op grond van de Whk vanaf 2015 geen ALO-kop ontvangen kwamen geen aanwijzingen dat deze groep meer of vaker bijzondere bijstand ontvangt dan andere groepen alleenstaande ouders. Deze groep omvat overigens niet de groep statushouders met een bij de BD/T onbekende partner in het buitenland. Deze groep ontvangt immers in eerste instantie wel de ALO-kop. De CBS-monitor is bovendien niet uitgesplitst naar statushouders en overige groepen bijstandsgerechtigden.

De recent geleverde CBS vervolgmonitor (31 augustus 2017) heeft de groep alleenstaande ouders in de bijstand met een toeslagpartner *waarvoor het overgangsrecht in het kader van de Whk per 1 januari 2016 verliep* nader onderzocht. Uit de vervolgmonitor blijkt dat deze groep met 930 personen een beperkte omvang had. Deze ouders kregen in 2016 gemiddeld een lager bedrag aan algemene bijstand (door het aflopen van het overgangsrecht), maar zij deden in 2016 vaker dan in 2015 een beroep op de periodieke bijzondere bijstand. Ook het gemiddelde bedrag dat zij ontvingen aan periodieke bijzondere bijstand was in 2016 hoger dan in 2015. Volgens het CBS is dit een indicatie dat zij in 2016 gecompenseerd zijn voor het aflopen van het overgangsrecht via de periodieke bijzondere bijstand. Ook voor deze groep geldt dat deze niet de groep statushouders met een partner in het buitenland omvat. De vervolgmonitor biedt dus geen inzicht in de omvang van de groep statushouders in de bijstand met partner onbekend bij de BD/T.

Directie Stelsel en Volksverzekeringen
Taakveld Volksverzekeringen,
WKB en andere SVB
regelingen

Datum
5 september 2017

Onze referentie
2021-0000084377

De groep *werkende* alleenstaande ouders die in aanmerking komt voor de ALO-kop (met een inkomen onder 90% WML) is eveneens meegenomen in de monitor omdat deze groep voordat de Whk in werking trad gedeeltelijk bijstand ontving en dus ook de alleenstaande oudernorm tot 90%.

Directie Stelsel en Volksverzekeringen
Taakveld Volksverzekeringen,
WKB en andere SVB
regelingen

Ruimte voor besluitvorming

Gevraagd is om na te gaan welke tijd beschikbaar is om een beslissing te nemen. Hierbij spelen 2 aspecten een rol.

Datum
5 september 2017

Onze referentie
2021-0000084377

Uitvoeringsaspecten: De BD/T is verantwoordelijk voor de uitvoering van het kindgebonden budget en de ALO-kop. De BD/T had ons eerder laten weten dat een besluit over een structurele oplossing kan wachten tot een volgend kabinet. Recent heeft de BD/T aangegeven dat besluitvorming over een structurele oplossing nu toch wel gewenst is. Dit houdt mede verband met de start van het proces van definitief toekennen van het kindgebonden budget over toeslagjaar 2016. Bij het definitief toekennen ontstaan veel nieuwe terugvorderingen en daarmee ook bezwaarzaken. In de bezwaarfase worden deze terugvorderingen vooralsnog aangehouden. Het is niet bekend of er in alle gevallen bezwaar wordt gemaakt. Wanneer er geen bezwaar wordt aangetekend dient het bedrag terugbetaald te worden. Dit kan mogelijk tot een financieel lastige situatie leiden voor een (herenigd) gezin met kinderen.

Maatschappelijke organisaties: Een aantal maatschappelijke organisaties volgt dit dossier met meer dan gemiddelde belangstelling. In de afgelopen weken hebben COA, Vluchtelingenwerk, VNG geïnformeerd naar de stand van zaken. Er is zodoende een zeker risico op publiciteit (al dan niet via deze organisaties) die druk zet op de besluitvorming.

Vervolgacties

Afhankelijk van de beslissing die wordt genomen is sprake van de volgende vervolgacties:

ALO-kop verstrekken:

- Informeren van Eerste en Tweede Kamer en maatschappelijke organisaties
- Afspraken met BD/T over behandeling van reeds bekende gevallen
- Wetstraject: uitvoeringstoets, parlementaire behandeling en implementatie

ALO-kop niet verstrekken:

- Bij BD/T nagaan wat de impact is van aanpassing van processen, in tijdsduur en uitvoeringskosten
- Afspraken met BD/T over behandeling van reeds bekende gevallen
- Informeren van Tweede Kamer en maatschappelijke organisaties
- Verzoek BD/T om systemen en processen aan te passen

De eerder genoemde CBS-monitor over de inzet van bijzondere bijstand dient - na bespreking met de landelijke cliëntenraad - conform een eerdere toezegging van de minister in oktober aan de Eerste (en Tweede) Kamer gezonden te worden. Wanneer wordt besloten tot verbreding van de doelgroep die in aanmerking komt voor de ALO-kop heeft dat uiteraard consequenties voor deze brief aan de Kamer.